

FIGYELŐ

A NÉVTANI ÉRTESSÍTŐ FOGADTATÁSA JUGOSZLÁVIÁBAN

Alig jelent meg a NÉ. első száma, a jugoszláviai Magyar Szó 1979. szeptember 15-i számában háromhasábos cikket közölt az újvidéki egyetem magyar nyelvésztanára, MATIJEVICS LAJOS „Mi újság a névtudományban?” címmel, „Budapesten megjelent a Névtani Értesítő első száma” alcímmel. A szíves köszöntés és kedves bemutatás után részletesen ismerteti az első szám valamennyi jelentősebb cikkét, s fölhívta a jugoszláviai magyar névtanosok figyelmét kiadványainkra, elsősorban természetesen a NÉ-re. Azóta cikkekkel, ismertetésekkel bizonyították segítőkészségüket, támogatásukat szinte kivétel nélkül mindazok, akiknek Jugoszláviában a magyar névtanhoz közük van.

Talán különös, hogy megköszönjük, s hogy csak most köszönjük meg ezt a kedves figyelmet, jóindulatú bizalmat, de igazán értékelni most tudjuk, miután eltelt két esztendő, kiadványunknak megjelent immár az ötödik száma is, és még mindig ez az egyetlen cikk, amely foglalkozott a NÉ-vel. Ne essék félreértés! Nem sértődés válja ki a keserű szavakat. A hazai tudományos közvélemény közömbössége ellen szólnék, amelynek csak egyik megnyilvánulása valamilyen kezdeményezés szó nélkül való figyelése, vagy éppen figyelmen kívül hagyása. Mi ennek az oka? Miért vagyunk közönyösek egymás munkája, terve, kíváncsága vagy éppen sikere iránt? Sajnálát? Irigység? Féltékenység? Gondolom, egyik sem. Időhiány! Krónikus és tragikus időzavarban élünk valamennyien, hihetetlen hajsza legtöbbször életünk, s nem érünk rá figyelembe venni sokszor közvetlen munkatársaink eredményeit sem, hát még ha kissé távolabb dolgoznak tőlünk! Ez társadalmi jelenség. Okait nem itt kell megkeresni. Tenni ellene viszont — a saját területünkön — mi megpróbálunk valamit. Hátha sikerül. H.M.

EGY FANÉV A IX. SZÁZADBÓL

A pannóniai legendák (Cirill és Metód szláv apostolok élete. Az óegyházi szláv eredetinek egyházi szlávra átirrt szövegét dr. Ján Stanislav ültette át szlovák nyelvre. A magyar fordítást ennek alapján készítette F. Kováts Piroska. Bratislava—Bp., 1978.) 57. lapján ezt olvashatjuk: „Állt pedig a ful nép földjén egy cseresznyetával összenőtt Alexandrosznak nevezett nagy tölgyfa, amely alatt áldozatokat mutattak be...” FRISK görög etimológiai szótára szerint az alapszó ige: ἀλῆξω, jelentése 'abwehren, megvéd, oltalmaz, elhárít', a keresztnévként használt Alexandrosz pedig 'defending men, embereket védelmező' jelentésű az Oxford Dictionary of English Christian Names szerint. Azt aligha lehet most eldönteni, hogy a fa neve közszóból alakult, vagy az akkor már keresztnévként használatos Alexandroszt adták fanévül. Az első lehetőség valószínűbb.

J. PAPP ZSUZSANNA

HABENT SUA FATA A HELYNEVEK IS!
avagy hogyan lett Sárfenékből Élesszög?

Burgenland egyik régi települését hajdanán magyar névadói Sár-feneknek nevezték el (bizonyára megvolt az okuk rá). A német nyelvű környékbeli lakosság átvette a település magyar nevét, így lett a magyar helynévből a németben Scharfeneck. A magyar lakosság egy idő után visszaszorult. Ezt követően a település eredeti neve és német nevének magyar eredete — népetimológias átértelmezés következtében — feledésbe ment. A település úgy kapott ezek után magyar nevet, hogy német nevét lefordították (scharf= éles, Ecke/e/ = szög, sarok). (Vö.: THIRING GUSZTÁV, Sopron és a magyar Alpok. Sopron, 1911.110.)

KISS JENŐ

A VILÁG LEGHOSSZABB HELYSÉGNEVE

Az Observer Magazine 1980. július 6-i száma fényképet közöl — a cikk szerint Nagybritannia, de azt hiszem a világ — leghosszabb helységnevtáblájáról, amelyet éppen négy ember visz, hogy elhelyezze a Yorkban levő Nemzeti Vasúti Múzeumba. Az 58 betűből álló név íme:
LLANFAIRPWLLGWYNGYLLGOGERYCHWYRNDROBWLILLANTYSILIOGOGOGOCH.

P. A. SHERWOOD